

Dosarul nr. 3ra-165/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: G. Manoli)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Pahopol, V. Negru, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Primarul general al mun. Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” împotriva Primăriei mun. Chișinău, intervenienți accesorii Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor și Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelul declarat de Primarul general interimar al mun. Chișinău și cererea de alăturare la apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup” și a fost menținută hotărârea din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 17 martie 2016, AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, intervenienți accesorii Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor și SRL „Xpetrol Grup” cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 06 iunie 2014, Primăria mun. Chișinău a eliberat certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 334/14, prin care a fost certificată elaborarea documentației de proiect pentru „construirea unei stații alimentare cu produse petroliere, în limitele terenului arendat cu nr. cadastral XXXXX” solicitantei SRL „Xpetrol Grup”.

Ulterior, la data de 13 mai 2015, Primăria mun. Chișinău a eliberat autorizația de construire nr. 85, pentru executarea lucrărilor de construire a unei stații de alimentare cu produse petroliere în limitele terenului arendat de SRL „Xpetrol Grup” cu nr. cadastral

XXXXX.

A precizat că terenul menționat este amplasat nemijlocit lângă Parcul „Alunelul”, exact pe trotuarul pentru pietoni.

A comunicat că la data de 29 ianuarie 2016, a înregistrat la Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău cererea prealabilă nr. 01-16/010 din 28 ianuarie 2016, prin care a solicitat anularea certificatului de urbanism nr. 334/14 din 06 iunie 2014 și a autorizației de construire nr. 85 din 13 mai 2015, eliberate agentului economic SRL „Xpetrol Grup”, pentru construirea unei stații de alimentare cu produse petroliere în zona de protecție a monumentului de for public - Stela funerară “Pogromul evreiesc din 1903 - 90 de ani”.

A menționat că la data de 18 februarie 2016, a primit răspunsul Consiliului municipal Chișinău nr. 21/222-p la cererea prealabilă, prin care i-a fost comunicat că certificatul de urbanism și autorizația de construire au fost eliberate SRL „Xpetrol Grup” pentru proiectarea și construirea unei stații de alimentare cu produse petroliere, pe terenul cu nr. cadastral XXXXX în conformitate cu art. 3 și art. 12 din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010.

Reclamanta consideră că certificatul de urbanism și autorizația de construire au fost eliberate contrar legislației în vigoare, în lipsa avizelor pozitive ale organelor de resort, fără avizarea Consiliului Național al Monumentelor de For Public din cadrul Ministerului Culturii și cu încălcarea legislației privind protecția mediului.

A relatat că anterior, prin dispoziția Primarului orașului Chișinău nr. 72-d din 23 martie 1993, a fost acceptată amplasarea în Parcul „Alunelul” a Stelei comemorative a 90 de ani de la primul pogrom contra populației evreiești din Chișinău, arhitect S. Șoihet. Din considerentul că monumentul menționat reflectă cultura și istoria evreilor din Republica Moldova, la data de 26 noiembrie 2015 AO „Comunitatea Evreiască din R. Moldova” a înaintat un demers la Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, prin care a solicitat să fie informată din care categorie a monumentelor naționale face parte Monumentul jertfelor pogromului din anul 1903, care sunt zonele limite de protecție a acestuia și dacă a fost acordat avizul pozitiv al organelor abilitate ale Primăriei mun. Chișinău și Ministerului Culturii, pentru construcția stației de alimentare cu produse petroliere în preajma acestuia.

Prin răspunsul nr. 01-05/35 din 29 decembrie 2015, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor a informat că monumentul - Stela funerară „Pogromul evreiesc din 1903 - 90 de ani” cade sub incidența și este protejat prin Legea monumentelor de for public nr. 192 din 30 septembrie 2011 și dispune de o zonă de protecție care include lotul de teren pe care SRL „Xpetrol Grup” a inițiat construcția stației de alimentare cu produse petroliere. De asemenea, a fost confirmat și faptul că lucrările inițiate de agentul economic nu au fost coordonate cu Consiliul Național al Monumentelor de For Public din cadrul Ministerului Culturii.

La data de 18 ianuarie 2016, AO „Comunitatea Evreiască din R. Moldova” a înaintat un demers similar la Direcția Culturală a Primăriei mun. Chișinău, care prin răspunsul nr. 03-03/11 din 25 ianuarie 2016 a comunicat că, în cazul în care lucrările de construcție urmează a fi executate în apropierea monumentelor de for public, autorizația

de construire trebuie să fie avizată de către Consiliul Național al Monumentelor de For Public din cadrul Ministerului Culturii. La fel, Direcția Cultură a Primăriei mun. Chișinău a menționat că SRL „Xpetrol Grup” nu s-a adresat cu o solicitare de acest gen și respectiv nu a fost eliberat niciun aviz.

Reclamanta a invocat că, contrar prevederilor legale Primăria mun. Chișinău a eliberat SRL „Xpetrol Grup” certificatul de urbanism și autorizația de construire. Terenul preconizat privind construcția unei benzinării în str. Calea Ieșilor, colț cu str. Milano, conform certificatului de urbanism nr. 334/14 din 06 iunie 2014 și autorizației de construire nr. 85 din 13 mai 2015, se află în zona de protecție a Parcului „Alunelul” la o distanță de 10 m, iar de spațiile verzi din cuprinsul arterelor de circulație la 20 m. Compoziția plantelor verzi din Parcul „Alunelul” reprezintă specii mixte, ceea ce presupune necesitatea de a asigura zona de protecție la distanța de 50 m, iar, compoziția spațiilor verzi din cuprinsul arterelor de circulație reprezintă specii rășinoase și distanța necesară pentru asigurarea zonei de protecție este de 100 metri, conform Normativelor în Construcții NCM B.01.03-2005.

Astfel, proiectul stației de alimentare cu produse petroliere nu doar că nu respectă condițiile normative de asigurare a zonei de protecție a spațiilor verzi, dar vizează și defrișarea copacilor din spațiul verde.

Mai mult ca atât, reclamanta a indicat că SRL „Xpetrol Grup” nu a solicitat și nici nu a primit acordul populației din zonele limitrofe privind construcția stației de alimentare cu produse petroliere în zona Parcului „Alunelul”, contrar prevederilor art. 20 alin. (2) și (3) din Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr. 591 din 23 septembrie 1999, care stipulează expres că, construcțiile și amenajările incompatibile cu destinația spațiilor verzi (obiective industriale, locative, stații de alimentare cu combustibil etc.) sunt interzise; se interzice, în spațiile verzi, efectuarea construcțiilor fără avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat și obștești și fără acordul populației din zonele limitrofe.

A notat că la 16 ianuarie 2015, locatarii blocurilor din preajma terenului cu nr. cadastral XXXXX, unde urmează a fi construită stația de alimentare a automobilelor cu produse petroliere și AO „Comunitatea Evreiască din R. Moldova” au organizat o acțiune de protest în cadrul căreia și-au expus dezacordul și nemulțumirile legate de intenția SRL „Xpetrol Grup” de a demara lucrările de construcție. Locatarii din zonele limitrofe au semnat un proces-verbal prin care și-au exprimat dezacordul cu referire la construcția stației de alimentare cu produse petroliere în zona respectivă.

A relatat că potrivit notei informative din 27 aprilie 2015, elaborată de Direcția autorizare și disciplină în construcții din cadrul Primăriei mun. Chișinău, care a fost remisă în adresa arhitectului-șef Ivan Carpov, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, la momentul depunerii actelor pentru obținerea autorizației de construire, lipseau avizele Centrului de sănătate publică, Agenției Ecologice Chișinău și Direcției Salvatori și Pompieri. Totodată, potrivit aceleiași note, în cazul dat obiectul proiectat parțial iese după liniile roșii a drumurilor.

Reclamanta a menționat că anterior emiterii autorizației de construire nr. 85 din 13 mai 2015, Ivan Carpov a fost informat de subdiviziunea corespunzătoare a Primăriei mun.

Chișinău despre lipsa avizelor organelor abilitate, însă, cu toate acestea a semnat și a eliberat SRL „Xpetrol Grup” autorizația în cauză. Cu toate acestea, autorizația de construire a fost semnată de către viceprimarul Nistor Grozavu.

A afirmat că semnarea actelor respective cu încălcarea normelor legale a fost atestată și de Primarul general al mun. Chișinău, care prin dispoziția nr. 888-2 din 19 octombrie 2015 a constatat că, documentația de proiect elaborată pentru construirea stațiilor de alimentare cu produse petroliere pe str. Calea Ieșilor nr. 6, nu respectă condițiile stabilite în certificatul de urbanism nr. 334/14 din 06 iunie 2014, iar autorizațiile de construire nu sunt avizate de către Primarul General al municipiului și a dispus sistarea valabilității autorizațiilor de construire nr. 84 și nr. 85 din 13 mai 2015, eliberate SRL „Xpetrol Grup”, până la înlăturarea tuturor neregulilor depistate.

A solicitat anularea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 334/14 din 06 iunie 2014 și a autorizației de construire nr. 85 din 13 mai 2015, eliberate agentului economic SRL „Xpetrol Grup”, ca fiind ilegale în fond și emise cu încălcarea prevederilor legii.

Prin hotărârea din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” și au fost anulate certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 334/14 din 06 iunie 2014 și autorizația de construire nr. 85 din 13 mai 2015, ca fiind ilegale în fond, emise contrar prevederilor legii.

Prin decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelul declarat de Primarul general interimar al mun. Chișinău și cererea de alăturare la apel declarată de SRL „Xpetrol Grup” și a fost menținută hotărârea din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că la momentul depunerii actelor pentru obținerea autorizației de construire, lipseau avizele Centrului de sănătate publică, Agenției Ecologice Chișinău și Direcției Salvatori și Pompieri. De asemenea, lucrările inițiate de agentul economic nu au fost coordonate cu Consiliul Național al Monumentelor de For Public din cadrul Ministerului Culturii, contrar prevederilor Titlului VII, pct. 1) lit. a) al Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 05 octombrie 2000.

În circumstanțele descrise, instanțele de judecată au concluzionat că certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 334/14 și autorizația de construire nr. 85 din 13 mai 2015 au fost eliberate și cu încălcarea prevederilor art. 16 alin. (2) din Legea privind ocrotirea monumentelor nr. 1530 din 22 iunie 1993, care stabilesc că metodologiile, normativele și reglementările din domeniul ocrotirii monumentelor, proiectele de intervenții la monumentele de istorie, artă și arhitectură și în zonele lor de protecție, în zonele construite cu statut de monument sunt aprobate conform etapelor de execuție (schiță de proiect și proiect de execuție) de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în baza avizului Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că potrivit art. 22 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010 (în vigoare la emiterea actelor contestate), certificatul de urbanism și autorizația de

construire/desființare se semnează de primar sau, după caz, președintele raionului, de secretarul consiliului local și de arhitectul-șef. În speță, contrar acestor prevederi, autorizația de construire nr. 85 din 13 mai 2015 a fost semnată de către viceprimarul Nistor Grozavu. Acest fapt se confirmă și prin dispoziția nr. 888-d din 19 octombrie 2015, prin care Primarul general al mun. Chișinău a sistat valabilitatea autorizației de construire nr. 85 din 13 mai 2015, până la înlăturarea tuturor neregulilor depistate, făcând referire în textul acesteia la faptul că autorizația de construire nu a fost avizată de către primarul general.

La data de 20 noiembrie 2019, Primarul general al mun. Chișinău a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea și netemeinicia instanței de apel.

A indicat că dreptul de arendă asupra terenului din str. Calea Ieșilor cu nr. cadastral XXXXX a fost obținut prin hotărârea nr. 3-192/12 din 21 iunie 2012, prin care Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să transmită terenul în arendă pentru construcția stației de alimentare cu produse petroliere.

Consideră că actele contestate sunt legale, fiind emise de către organul competent, conform legislației în vigoare și cu respectarea procedurii stabilite. Procedura de eliberare a certificatului de urbanism și a autorizației de construire este reglementată de Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010, care a fost respectată de către emitent, solicitantul întrunind toate condițiile impuse de lege.

A menționat că instanțele de judecată nu au constatat pe deplin circumstanțele relevante examinării sub toate aspectele a prezentei cauze, inclusiv la materialele dosarului nu au fost prezentate probe în vederea susținerii afirmațiilor declarative referitor la zona de protecție a monumentului Stela funerară “Pogromul evreiesc din 1903 - 90 de ani”. Or, conform art. 8 din Legea privind monumentele de for public nr. 192 din 30 septembrie 2011, pentru fiecare monument de for public se instituie și se delimitează, prin documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului și prin cea cadastrală, zona lui de protecție. De asemenea, nu a fost stabilit modul în care construcția autorizată influențează asupra monumentului, nu au fost clar determinate distanțele care se invocă a fi încălcate prin actele permissive în construcția respectivă.

La data de 11 decembrie 2019, intimaților AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova”, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor și SRL „Xpetrol Grup” le-a fost notificată cererea de recurs (f.d. 102,104-106, volumul III), cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La data de 09 ianuarie 2020, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

La data de 17 ianuarie 2020 și AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru

examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului la data de 22 octombrie 2019 conform semnăturii pe avizul de recepție (f.d. 89, volumul III).

Astfel, recursul motivat depus de Primarul general al mun. Chișinău la 20 noiembrie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Primarul general al mun. Chișinău nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel

recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Primarul general al mun. Chișinău, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Primarul general al mun. Chișinău, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Primarul general al mun. Chișinău se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic